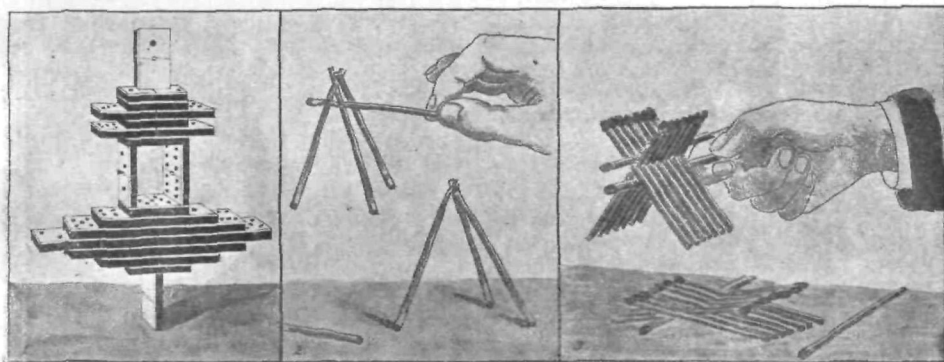

Listje in cvetje.

Koristna zabava.

(VII. Težišče.)

Rekli smo v začetku tega sestavka (str. 14), da deluje težnost na vsak posamezen del telesa ter ima vsak delček svojo težo. Če seštejemo vse sile, ki po njih deluje težnost na vse posamezne delce telesa, dobimo neko skupno silo, ki ji pravimo težo telesa. Ta teža ima svoje središče v težišču; če telo podpremo v tej točki, ostane v ravnotežju ter se samo ne more zavrteti ne pasti. Kaj lepo razvidimo to iz naslednjega poizkusa. Vzemimo kamenčke domino-igre in izkušajmo jih tako postaviti, kakor kaže slika 4. (št. 1).

Sl. 4.

Najprej postavimo en kamenček pokoncu, nanj položimo drugega vodoravno, potlej dva, tri itd. Ako so kameni enaki in lepo gladko izdelani, se nam bo kmalu posrečil poizkus. Radi varnosti pa lahko podpremo prvi vodoravno postavljeni kamenček še ob koncih; ko je stavba dokončana, pa izpodmaknemo stranski podpori in položimo vrh stavbe. Morda se nam prvič ne bo obneslo; pa kaj to, začnemo še enkrat. Kdor je iznajdljiv, bo lahko iz kamenčkov na sličen način zgradil več vrst stavb. Torej pogum!

Še dva poizkusa z vžigalicami vas utegneta zanimati. (Pa po poizkusu takoj spravite vžigalice, da ne pridejo v neprave roke.) Pri prvem poizkusu (št. 2) je naloga: Tri vžigalice dvigniti s četrto. Eno vžigalico prekoljemo na koncu, tako da moremo konec druge vtakniti vanjo. Postavimo ju na mizo in podprimo s tretjo, tako da stoje same na mizi, kakor vidimo na sliki. Zdaj pride glavni del naloge: kako vzdigniti te tri vžigalice s četrto? Tako-le: s četrto vžigalico nagni skupstaknjeni vžigalici toliko, da bo tretja, ob kateri sta prvi dve oprti, zdrsnila v kot med prvo in drugo. Potem boš brez težave vzdignil vse tri. — Drugi poizkus: Vzemimo več vžigalic in, kakor je razvidno na sliki (št. 3), položimo čez eno vžigalico več drugih, morda na vsako stran po pet, šest ali sedem, tako, da ima prva, tretja, peta itd. glavico nasproti drugi, četrti, šesti itd. Kdo zna zdaj vse te vžigalice vzdigniti samo s spodnjo? Če bi jih tako vzdignili, kakor so zdaj postavljene, se nam vse razsuje. Denimo pa še eno počez na vrh, pa nam bo lahko dvigniti vse skupaj.

Oba poizkusa z vžigalicami imata vzrok v tem, da se s pomočjo protitežja lepo uravna lega težišča in se tako vzdrži ravnotežje.

J. D.

Modrost v pogovorih, domačih in tujih.

2. Barva.

Ko bi se cenilo po barvi, bi bil kalin prvi ptič. Ko bi odločevala barva, bi osel bil slavec. Ne smemo nikogar soditi samo po zunanosti.

Siva barva ne izdaja vselej osla, pač pa njegov glas. (Po govorjenju se najbolj spozna, koliko je kdo vreden.)

Čim lepša je barva, tem lažje obledi. (Izvrstnim ljudem se tudi majhne napake hitro opazijo. Kdor je plemenit in nedolžen, mora zelo paziti, da ostane stanovit.)

Lepim barvam (najbolj) škoduje dež in solnce. (Solnce nam navadno pomenja veselje in srečo, dež pa otožnost in nesrečo. Zelo je treba paziti nedolžnemu človeku, da si ne onesnaži dušne lepote ne v veselju ne v žalosti. Srečo in nesrečo si v prid obračati je največja modrost na zemlji.)

Treba je veliko barve, da se zlepašo brazde po licu. (Tudi v dušnem življenju je težko popravljati zle posledke greha. Saj še dobro ime ali kredit, če se izgubi, se težko zopet povrne.)

Marsikdo ne obdrži barve. (Prava stanovitost je redka čednost.)

Večkrat je treba v barvilu namočiti, kar če barvo ohraniti. (Čednost [značaj] se le polagoma pridobi in utrdi, po mnogih vajah.)

Kdor se leskeče v vseh barvah, ni v nobeni pristen. (Kdor za vsakim potegne, se ne more nihče zanesti nanj.)

Rek: Barvarja spoznaš na rokah.

3. Bergle.

Bergla iz lesa se tudi včasih bahá. (Često-krat se ponaša tudi tak, ki ne vé, zakaj. Pre-zvetnost in nečimernost je pač povsod doma.)

Kdor hodi ob berglah, naj se ne meša med plesalce. (Vsak naj ostane pri tem, za kar je sposoben. Le ne čez stan!)

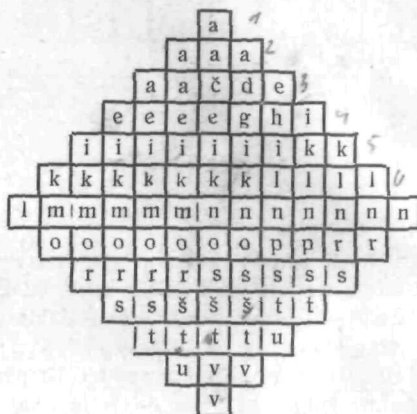
Dve bergli še nista ena zdrava noga. (Slaba sredstva ne dajo prave pomoči, naj bi jih bilo še toliko.)

Po zlati bergli gre hromec hitreje nego berač po dveh nogah. (Z denarjem se dá veliko doseči. Kdor ima, ta uspeva.)

Reki: Ali imaš že bergle namazane? (Ali si pripravljen za na pot?) — Z berglami bi rad zletel. (Če hoče kdo storiti kaj nemogočega.)

Biser.

(Priobčila A. R.)

Črke naj se tako razvrste, da se bo čitalo: 1. soglasnik; 2. rastlina; 3. škodljiva snov; 4. čednost; 5. predmet v kuhinji; 6. neke vrste kruh; 7. — — —; 8. stan; 9. del cesarstva; 10. pokrivalo; 11. časovna doba; 12. soglasnik.

Po sredi počez in navzdol ime slavnega dostojanstvenika, pisatelja.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnji številki.)

Listnica uredništva.

I. — ot: „Iz gorskih krajev“ z veseljem porabimo. Čvrsto naprej! Tudi pesmi smo priredili „Borovski“ pozdrav! — S. E.: Hvala lepa. Priredimo za april. — Tegodrag: „Neusmiljeni“ ni našel usmiljenja. Čemu pa tako razbliniti in razmetati to malo dejanjca? — Pastuškin: Ne vemo, če kaj ostane na rešet. Malo bolj oglajen in zaokrožen slog bi želeli. — A. C.: Preproste so zares; nekatere še malo preveč. — Mokriški: Včasih ste že lepše zapeli kakor so zadnje. Ne nazaj! — Ksaver: Volja dobra, slaba moč! — Savski: „Iz oči pa tužnih lije sok (!) solze pekoče...“ Se vam zdi to okusno, morda celo pesniško? — Ljubomil: Ne, ne! — Mara: Priredimo. Prosimo malo potrpljenja. Kakó naj je naslov povesti? — Lavoslav: Težko kaj bo —! — Vukovoj: Ni poezija ni proza. — Rastko St.: Zdi se nam, da ste premalo dosledni v rimah. Kar iznenada in za nič popustite mehko rimo in rabite v istem stihu naprej — krepko. Takó se zdi pesničenje površno. — F. S. B.: Šest-najst let imate šele na plečah (!), pravite. Tudi to nas ne more ganiti, če so pesmi slabe.

„Vrtec“ izhaja 1. dné vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 5 K 20 h, za pol leta 2 K 60 h — Uredništvo in upravnništvo sv. Petra cesta št. 78, v Ljubljani.